

ΕΓΓΡΑΦΑ
ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΜΟΝΗΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝ
ΚΑΙ ΤΙΝΩΝ ΜΟΝΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

*Ἐκ τοῦ ἀρχείου τοῦ ἀειμνήστου γέροντός μου
Ἀλεξάνδρου τοῦ Λαυριώτου.*

Ἀρίστη τῶν πηγῶν ἀπ' ὧν οἱ Ἱστοριογράφοι ἀρῶνται τὰς πληροφορίας πρὸς συγγραφὴν τῆς Μεσαιωνικῆς Ἱστορίας, ὁμολογουμένως εἰσὶ καὶ τὰ ἔγγραφα τὰ ἐκδοθέντα ὑπὸ τῶν Πολιτικῶν καὶ Ἐκκλησιαστικῶν ἡμῶν ἀρχῶν. Ταῦτα εἰσὶν αἱ ζῶσαι δέλτοι ἐν αἷς ἀναγινώσκωμεν ἀληθεῖς εἰδήσεις ἀναγομένας εἰς τὴν ἱστορίαν πόλεων, ναῶν, φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων, πολιτικῶν καὶ ἐκκλησιαστικῶν γεγονότων ἐπιδρασάντων ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἡμῶν καταστάσει, ἐν ἐνὶ λόγῳ, εἰσὶ ταμειτήρια τῆς γλώσσης, τῆς πολιτικῆς καὶ ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν εὐκλείας ἢ δυσπραγίας, τῶν θρησκευτικῶν καὶ φιλοσοφικῶν πεποιθήσεων τῶν Βυζαντινῶν Αὐτοκρατόρων, τῶν νομικῶν διατάξεων, τῶν ὑπ' αὐτῶν διαφορῶν εὐσεβῶν καὶ φιλανθρωπικῶν δωρεῶν, τῶν οἰκοδομῶν καὶ συντηρήσεων, Μονῶν, Ναῶν, καὶ λοιπῶν Ἱερῶν Ἰδρυμάτων, καὶ ἐν γένει τῶν ὀνομασιῶν τῶν ὑπαλλήλων τῆς δημοσίου ὑπηρεσίας, τῶν φορολογιῶν, καὶ λοιπῶν διατάξεων.—Πᾶν ἐσφράγιστον δημόσιον ἔγγραφον ἐκαλεῖτο παρὰ τοῖς Βυζαντινοῖς Σιγίλλιον. Ἐὰν ἡ σφραγὶς αὐτοῦ ἦν χρυσεὴ ἐκαλεῖτο τὸ χρυσόβουλλον, γραφὴ χρυσοσήμαντος, λόγος χρυσόβουλλος. Σφραγίδα δ' ἐννοητέον τὸ ἀπρωρημένον χρυσοῦν νόμισμα φέρον ἀπ' ἐνὸς τῶν Ἰησοῦν Χριστῶν, καὶ ἀπ' ἐτέρου τὴν προτομὴν τοῦ Αὐτοκράτορος. Ἐὰν δὲ ἡ σφραγὶς ἦν ἀργυρεὰ, ἀργυρόβουλλον ἂν δὲ μολυβδίνη μολυβδόβουλλον ἂν δὲ κηρίνη κηρόβουλλον. Κατὰ τὰς διαφορὰς δὲ περιστάσεις ἐτίθετο ποτὲ ἢ μία, ποτὲ ἢ ἄλλη σφραγὶς.—Χρυσόβουλλα δὲ κυρίως καὶ ἀργυρόβουλλα ἦσαν μόνον τὰ αὐτοκρατορικά καὶ ἡγεμονικά διατάγματα· μολυβδόβουλλα δὲ τὰ Πατριαρχικά, ἅπερ καὶ μέχρι σήμερον εἰσὶν ἐν χρήσει φέροντα ἀπ' ἐνὸς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον, καὶ ἀπ' ἐτέρου τὸ ὄνομα τοῦ Πατριάρχου καὶ τοὺς τίτλους αὐτοῦ.—Τοιοῦτων μολυβδοβούλλων ἐποιοῦντο χρῆσιν καὶ οἱ ἀπογραφεῖς τῶν θεμάτων, φερόντων ἀπ' ἐνὸς τὸ ὄνομα καὶ ἐπώνυμον αὐτῶν, καὶ ἀπ' ἐτέρου τὸν ὀμόνυμον ἄγιον. Προστάξεις δὲ ἀπλῶς καὶ προστάγματα ἐκαλοῦντο τὰ ἀσφράγιστα συνήθως Βασιλικά ἔγγραφα τὰ διατάσσοντά τι.—Πιττάκιον δὲ ἢ Πιτάκη τὸ Γαλλικὸν Bil-

let, lettre missive, λέγεται διὰ τὸν τρόπον τῆς κτίσεως ὡς γὰρ κατὰ τὸν σοφὸν καὶ κλεινὸν σχολιαστὴν τοῦ Ὀμήρου Εὐστάθιον Θεσσαλονίκης, δελτωτὸν σχῆμα τῆς δέλτου, οὕτω καὶ πιτάνιον διὰ τὸ τετραγωνίζεσθαι πτυσσόμενον. Ὅμοίως πως τῷ τῆς χυτῆς πίττης σχηματισμῷ (Φιλῆμ. ἐν λεξ. τεχνολ. χειρογ. Πατρ. καὶ Εὐστάθιον Ἰλ. I. σελ. 633). Τοιούτων τοίνυν χρυσοβούλλων συλλογὴν ποιήσας, ἀφορῶσαν τὴν ἐν γένει ἱστορίαν τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας, καὶ προτιθέμενος νὰ ἐκδόσω ἂν ὁ Θεὸς διδῶ, ἔκρινα καλὸν νὰ ἀποσπάσω ἐξ αὐτῆς τινὰ τούτων καθόσον ταῦτα ἀναφέρουσι τὰ διάφορα κτήματα, ἅτινα ἐκέκτητο ἡ Μονὴ τῆς Λαύρας ἐντὸς τῆς πόλεως Θεσσαλονίκης εἴτε ἐκ δωρεῶν αὐτοκρατορικῶν εἴτε ἐξ ἀφιερωμάτων εὐσεβῶν, εἴτε καὶ ἐξ ἀγορᾶς. Διὰ τῆς ἐκδόσεως τῶν ἐγγράφων τούτων δὲν ἐννοῶ βεβαίως ὅτι ἐπιχέω φῶς εἰς ἱστορικὰς ἀνακαλίψεις, ἀλλὰ παρέχω ἀφορμὴν πρὸς τοὺς εἰς μελέτας τοιαύτας ἐπαίοντας καὶ πέποιθα ὅτι τὸ Περιοδικὸν «Θεολογία» θὰ δημοσιεύσῃ ταῦτα.

Α'. Περὶ τῆς Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀνδρέου ἦτοι τῶν Περιστερῶν

Ἡ Μονὴ αὕτη ἤκμαζε κατὰ τὸν 9. αἰῶνα, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ δεκάτου αἰῶνος ἐδόθη ὑπὸ τὴν δεσποτείαν καὶ ἐξουσίαν τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου τοῦ Κτίτορος τῆς Μεγίστης Λαύρας, δυνάμει Χρυσοβούλλων τῶν Αὐτοκρατόρων Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τζιμισκῆ. Ἐπειδὴ δὲ αὐτῆς ἐτύγχανε ἡγουμενεύων ὁ εὐλαβέστατος μοναχὸς Στέφανος, καὶ πολλὰς καὶ μεγάλας βελτιώσεις ἐποίησε, διὰ τοῦτο ὁ θεὸς πατὴρ Ἀθανάσιος διὰ τῆς διαθήκης του ἐντέλλεται τοῖς Λαυριώταις Πατράσι τάδε: Εἰδέναι οὖν χρὴ ὅτι καὶ περὶ τῶν Περιστερῶν ἦτοι τοῦ ἁγίου καὶ κορυφαίου τῶν Ἱερῶν Ἀποστόλων Ἀνδρέου Μονῆς τῆς ὑπὸ τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν τε καὶ δεσποτείαν τελούσης κατὰ τὴν τῶν δύο εὐσεβῶν χρυσοβουλλίων περιοχὴν τε καὶ διάταξιν, τοῦ τε ἀοιδίμου καὶ τρισμάκαρος Βασιλέως τοῦ κυροῦ Νικηφόρου, καὶ τοῦ ἔτι περιόντος εὐσεβοῦς ἡμῶν Βασιλέως τοῦ κυρίου Ἰωάννου τοῦ νυνὶ τὰ τῆς βασιλείας Ρωμαίων σκῆπτρα διέποντος διατιθεμένοις ἡμῖν οὕτως ἔδοξε διατάξασθαι. Βουλόμεθα τοίνυν Στέφανον τὸν εὐλαβέστατον μοναχὸν καὶ καθηγούμενον, καθὼς καὶ προνοεῖται καὶ ἄρχει τῆς τοιαύτης Μονῆς, μένειν ἀδιάσειστον καὶ ἀλογαρίαστον, ὥστε μὴ ἔχειν ἐπ' ἀδειας τινὰ τῶν μεθ' ἡμᾶς μετακινεῖν αὐτὸν ἢ παραλύειν τῆς ἐπιστασίας τῆς τοιαύτης Μονῆς, τῶν Περιστερῶν, ἐν πάσῃ τῇ αὐτοῦ ζωῇ, ἐπειδὴ καὶ ἐδούλευσεν ἡμῖν ὄλη

τῇ ἰσχύϊ αὐτοῦ καὶ κατὰ τὸ ἐγχωροῦν μεγάλως ἀνέπαυσε, καὶ τὴν προσήκουσαν τιμὴν ἀπένειμε, καὶ τὴν ἀρμόζουσαν ὑποταγὴν ἐνεδείξατο καὶ βελτιώσεις πολλὰς καὶ μεγάλας ἐν τῇ Μονῇ πεποιημένα φαίνεται. Ὁ δὲ γε πειρώμενος μετὰ τὸ ἡμᾶς τοῦ βίου ἀπολιπεῖν τῆς τοιαύτης ἀρχῆς μετακινήσαι αὐτὸν ἢ ἄλλως πως καθ' οἰονδήποτε τρόπον θλίψιν τὴν οἰανοῦν αὐτῷ ἐπαγαγεῖν, ἀλλότριος ἔστω τῆς ἀγίας Τριάδος, ἐχέτω δὲ καὶ τὴν κατάραν ἡμῶν τῶν ταπεινῶν. Μᾶλλον μὲν οὖν ἐντέλλομαι καὶ μνημονεύεσθαι αὐτοῦ ἐν ταῖς ἐπιτελουμέναις ἀδιαλείπτως θείας λειτουργίαις παρὰ τῶν πρεσβυτέρων τῆς Λαύρας καὶ ζῶντος καὶ μετὰ θάνατον αὐτοῦ, καὶ ἐτησίως μνήμην αὐτοῦ ἐπιτελεῖσθαι. Μετὰ δὲ τὴν ἀπὸ τοῦδε τοῦ βίου μετάστασιν τοῦ εἰρημένου μοναχοῦ Στεφάνου τοῦ εὐλαβεστάτου Καθηγουμένου, ἐβουλόμεθα μὲν καὶ μετ' ἐκείνον παρὰ τοῦ τῆς Λαύρας Προεστῶτος προβληθῆναι καὶ αὐτίς ἡγούμενον· ἀλλ' ἐπειδὴ πάντῃ κατημέληται τὰ τῆς μοναδικῆς καταστάσεως ἐν τῇ τοιαύτῃ Μονῇ παρὰ τῶν προηγησαμένων ἐκ μακροῦ τοῦ χρόνου, καὶ ἀδιαφορία πολλῇ καὶ ἀμελεία κατέχονται σχεδὸν ἅπαντες οἱ τῆς Μονῆς μοναχοί, συνοίδομεν οἰκονομίᾳ χρῆσασθαι πρὸς τὸ πρὸς ἓνα βλέπειν καὶ ὑφ' ἓνα τελεῖν ἡγουν τὸν Προεστῶτα τῆς Λαύρας πάντας τοὺς ἐν τῇ δηλουμένῃ Μονῇ, ὥστε τῇ μοναρχίᾳ συναλαθῆναι πρὸς τὸ πνευματικώτερον ἔντε ταῖς προσευχαῖς καὶ ψαλμωδίαις καὶ ἀναγνώσεσιν, ἔντε βρώμασι καὶ πόμασιν, ὡς ἡ δουλεία καὶ ὁ κόπος ἢ ἡ ὁδοιπορία καὶ ἡ ἡλικία ἢ ἡ νόσος ἐκάστου καὶ ἡ ὑγεία κατὰ καιρὸν ἀπαιτεῖ. Προβάλλεσθαι δὲ διοριζόμεθα παρὰ τοῦ τῆς Λαύρας Προεστῶτος, ἐκ τῆς Λαύρας, Οἰκονόμους τε χρησιμωτάτους καὶ πρεσβυτέρους διασκέψου καὶ δοκιμασίᾳ πολλῇ αὐτοῦ τε καὶ τῶν σὺν αὐτῷ καὶ ὑφ' αὐτὸν μοναχῶν, ὥστε τοῖς μὲν διοικονομεῖσθαι προσηκόντως τὰ σωματικώτερα, τοῖς δὲ καταρτίζεσθαι καὶ συγκροτεῖσθαι τοὺς σὺν αὐτοῖς ἀδελφοὺς ἐν τοῖς κατ' ἀρετὴν λόγοις τε καὶ τρόποις καὶ πάσαις ταῖς κατὰ Θεὸν πράξεσι. Τούτου γὰρ γεννησομένου, σὺν Θεῷ φάναι, πέποιθα πολλὴν παρ' ἀλλήλων καὶ ἐν ἀλλήλοις ἀναφανῆναι κοινωνικῶς καὶ μοναρχικῶς τὴν ἐπίδοσιν τῶν ἀγαθῶν καὶ ὠφέλειαν μῆτε τῶν ἀπὸ τῆς Λαύρας, μῆτε τῶν ἀπὸ τῆς πολλῆς δηλωθείσης Μονῆς ἐκ δυαρχίας πρὸς ἀλλήλους κατὰ μηδὲν διαφερομένων, ἀλλ' αἰεὶ πρὸς τὴν τῆς ἀγάπης συναγομένων ἔνωσιν καὶ ὁμοφροσύνην τῷ ὑπὸ μίαν καὶ μόνην τὴν πρῶτην ἀρχὴν ἀφορᾶν, καὶ εἴτις ἡμῖν τὴν ἐπωφελεῖ ταύτην καὶ σωτήριον οἰκονομίαν πειραθῆ καταλύσαι ποτὲ ἀλλότριος ἔστω τῆς ἀγάπης, ἢ δὲ ἀγάπη ἐστὶν ὁ Θεός».

Οὕτω μετὰ τὸν θάνατον τοῦ εὐλαβεστάτου Στεφάνου τῆς Μονῆς ταύτης τῶν Περιστερῶν ὑπαχθείσης ὁλοσχερῶς ὑπὸ τὴν ἀμεσον δεσποτείαν καὶ κυβέρνησιν τῆς Λαύρας ἤρξαντο κατὰ γε τὴν ἀδελφότητα καὶ τὴν κτηματικὴν περιουσίαν ἔχουσα τὸν ἀριθμὸν τῶν ἑκατὸν ἀτελῶν παροίκων καὶ δουλοπαροίκων, καὶ ἐπισύρασα οὐ μόνον τὴν ἐπιβολὴν φορολογίας, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐπηρείας τοῦ Μητροπολίτου Θεσσαλονίκης. Ἐπειδὴ δὲ αἱ τοιαῦτα φορολογίαι καὶ ἐπηρεαί ἀντίκεινται τοῖς προνομίοις τῆς Μονῆς, οὕσης βασιλικῆς, ἐδέησε ἵνα ἐκδοθῆ ὑπὸ τοῦ Αὐτοκράτορος τῶν Ρωμαίων Κωνσταντίνου Δοῦκα τὸ ἐξῆς χρυσόβουλλον ὑπὸ χρονολογίαν 6.568=1.060 μ. χ.

«Καλὸν μὲν καὶ τὸ τὴν ῥίζαν φυτεῦσαι τοῦ ἀγαθοῦ τὸν φυτουργόν, φανῆναι τινὰ τῶν ἐπαινουμένων ἑνός· οὐχ ἦττον δὲ τούτου πρὸς ἔπαινον εἰμὴ καὶ καλοῦ κάλλιον μᾶλλον ἂν εἴπη τις τὸ καὶ ῥιζωθὲν ἤδη τοῦτὶ τὸ καλόν, ἐπιμελείας ἀξιῶσαι τῆς προσηκούσης, καὶ πᾶν μὲν ἀρδεΐαις προχομέναις ἡσυχῶ τῷ ῥεύματι, ἵνα μὴ τῷ ἀνίκμῳ καὶ ἀνύδρῳ ξηρανθῆ καὶ ἀπομαρανθῆ· ὑπερεΐσαι δὲ καὶ χάρακι τούτου δεῆσαι ἴσως, ἵνα μὴ βίαις ἀνέμων πρὸς γόνυ κλιθῆ καὶ διαθρανσθῆ, ἐκριζῶσαι δὲ καὶ τὰς παραπεφυκίας ἀκάνθας ἵνα μὴ συμφύεσαι τοῦτο συμπνίξωσιν, ὥστε διὰ τῆς τοιαύτης ἐπιμελείας εἰς ὕψος ἀναδραμεῖν ἰθυτενὲς τοῦτο παρασκέυασαι καὶ ἀναθηλῆσαι καὶ φύλλοις δειχθῆναι κατάκομον, καὶ κατὰ καιρὸν ἀποδοῦναι τὸν καρπὸν τοῦ φυτοκομήσαντος ἄξιον. Τοῦτο δὴ καὶ ἡ Βασιλεία ἡμῶν Βασιλικῆ προσηκόν Μεγαλειότητι κρίνουσα ἢ κατάρχειν τινὸς καλοῦ ἢ τοῖς προκαταρξαμένοις καλῶς, ἔπειτα καὶ ἐπιβεβαιοῖ τὰ παρ' ἐκείνων γεγεννημένα θεοφιλῶς τε καὶ βασιλικῶς, καὶ μᾶλλον ὅσα πρὸς εὐσέβειαν τείνει, καὶ Θεοῦ θεραπείαν· καὶ ἱερῶν φροντιστηρίων φροντίδα καὶ σύστασιν. Οὕτω γὰρ ἐπιδίδωσί τε τὸ ἀγαθὸν καὶ παρὰ τοῦ τοῖς ἱεροῖς τούτοις ἐνδοξαζομένου Θεοῦ τὴν αὔξησιν δέχεται, καὶ συνάγεται τοῦτο δὴ τὸ ἀποστολικόν· ὃ γὰρ ὁ Παῦλος ἐφύτευεν, Ἀπολλῶς ἐπότισε, καὶ ὁ Θεὸς ἠῤῥῆσεν.» Ἐνθεντοι καὶ τῶν εὐλαβεστάτων μοναχῶν τῆς κατὰ τὸ ὄρος τοῦ Ἄθω μεγάλης Λαύρας τοῦ ὁσίου Ἀθανασίου Χρυσόβουλλον σιγίλλιον ἐπιδειξάντων τῇ ἡμῶν Γαληνότητι, γεγονὸς τῷ ἐν Θεσσαλονίκῃ μετοχίῳ τῆς Μονῆς αὐτῶν τοῦ ἁγίου καὶ πρωτοκλήτου τῶν μαθητῶν Ἀνδρέου παρὰ τοῦ ἀειμνήστου βασιλέως κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογεννήτου ἐξουσεῖαν παρεχόμενον ἐν πᾶσι τοῖς διαφέρουσι τοῖς αὐτοῖς μοναχοῖς προαστείοις, παροίκων ἀτελῶν, καὶ δουλοπαροίκων ἑκατόν· μὴ μέντοι γε

στρατιωτῶν, ἢ δημοσιῶν ἢ ἑξουσιῶν τοῦ δρόμου. Ἐπι δὲ παρα-
κελευόμενον μὴ τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης προνόμιόν τι κατὰ
τῆς τοιαύτης κτισθῆναι Μονῆς· μήτε μὴν ἐπὶ τινι τῶν διαφορόντων αὐ-
τῶν πραγμάτων ἐπικύπτειν, ἢ τῆς περὶ αὐτὴν φροντίδος δῆθεν ἀντέχε-
σθαι, καὶ ὡσπερ ἐπισκοπὴν ταύτης ποιῆσθαι, διὰ τὸ εἶναι ταύτην
βασιλικήν, καὶ ἐν τῷ βραβείῳ τῆς σακέλλης ἀναγράφεσθαι· ἀνίσχυρον
δὲ μᾶλλον καὶ ἀβέβαιον διαμένειν διοριζόμενον, εἴτε παλαιότερον μετὰ
ταῦτα καθυποδεῖξαι βουλευθεῖεν οἱ τῆς Μητροπόλεως σιγίλλιον πλέον
τι τούτοις διαγορεῖον. Πρὸς δὲ τούτῳ τῷ χρυσοβούλλῳ καὶ ἕτερον
προσκομισάντων ἐκτεθειμένου παρὰ τοῦ ἐν μακαρία τῇ λήξει Βασι-
λέως κυροῦ Κωνσταντίνου τοῦ Μονομάχου τὴν μεγάλην ταύτην Λαύραν
τοῦ δόσιου Ἀθανασίου ἀνατιθέμενον τῷ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ Κανι-
κλείου, ὥστε τὴν ἐφορείαν ταύτης ἔχειν καὶ παρ' αὐτοῦ προμηθεύεσθαι,
καὶ τοὺς μὲν ἐπειραΐζειν βουλομένους ἀναστέλλεσθαι παρ' αὐτοῦ τῆς
ἀδίκου καὶ πλεονεκτικῆς ὁρμῆς, τῶν δὲ μοναχῶν τοὺς ἀτάκτους καὶ
ἀπαιδεύτους καὶ καταφρονεῖν τοῦ προεστώτος τολμῶντας, ὑπ' αὐτοῦ
σφραγίζεσθαι τε καὶ διορθοῦσθαι· καὶ οὕτω πρὸς πλατυσμὸν ἐπεκτεί-
νεσθαι τὴν μονήν· καὶ πρὸς τούτῳ μὴ μόνον τῆς τῶν χρεῖων παροχῆς
καὶ ὑποδοχῆς, ἣν οἱ κατὰ καιροὺς εἴτε κατεπάνω, εἴτε στρατηγοὶ καὶ
κριταὶ ἐξ αὐτῆς ἐπεζήτουν ἀπαλλάττον τὴν τοιαύτην Μονήν, ἀλλὰ καὶ
τῶν ἄλλων ἐπηρειῶν ἐλευθερίαν αὐτῇ παρεχόμενον· ὥστε τὸ ἀπερί-
σπαστον ἐντεῦθεν ἔχειν τοὺς μοναχοὺς καὶ ἐκτενέστερον ὑπερεύχεσθαι
τῆς βασιλείας τῶν Ρωμαίων, ταῦτα τῶν μοναχῶν ὡς εἴρηται, προσκο-
μισάντων, καὶ δεηθέντων τὴν ἐπικύρωσιν λαβεῖν καὶ παρ' αὐτῆς, ἢ
θεοσεφῆς ἡμῶν Γαληνότης, οὐκ ἀπόσατο τὴν τούτων αἴτησιν, οὐκ
ἠθέτησε τὴν ἀξίωσιν, ἀλλ' ἐξ ἐτοίμου τὴν παράκλησιν ἐξεπλήρωσε,
συνεισενεγκεῖν τι καὶ αὐτῇ τῷ καλῷ βουλομένη, ὥστε καὶ κοινωνῆσαι
τῆς αὐτῆς ἀντιμισθίας, τοῖς πρώτοις καταβαλοῦσι τὸ ἀγαθόν. Ἐνθεν
τοὶ καὶ θεοπίζει καὶ διορίζεται διὰ τοῦ παρόντος εὐσεβοῦς χρυσοβούλ-
λου σιγίλλιον τὰ δηλωθέντα ταῦτα δύο χρυσοβούλλια τῶν μακαριστῶν
βασιλέων τὸ ἐρρωμένον ἔχειν καὶ τὸ ἐνοδύναμον καὶ ἀπαρעχέιρητα
μένειν καὶ ἀδειάπειστα μέγρι παντός· ἐπικυροὶ γὰρ ταῦτα ἡ Βασιλεία
μου καὶ ἐπισφραγίζει καὶ ἐπιβεβαιοῖ, καὶ τὰ γεγραμμένα τούτοις ἀμε-
τάτρεπτα συντηρεῖσθαι καὶ ἀναλλοίωτα καὶ μήτε τὸν ἀριθμὸν τῶν
ἑκατὸν ἀτελῶν παροίκων καὶ δουλοπαροίκων ἀπομειοῦσθαι παρὰ τινος,
μήτε μὴν τὸν πρόεδρον Θεσσαλονίκης δίκαιόν τι προβάλλεσθαι κατὰ
τῆς Μονῆς τοῦ ἁγίου Ἀνδρέου· μήτε δὲ τὸν Δούκα, ἢ κατεπάνω, ἢ

στρατηγόν, ἢ κριτὴν βολερον, στρουμόνος, καὶ Θεσσαλονίκης ὑποδοχὴν, ἢ χρείας, ἢ κανίσκιον, ἢ ἀντικάνισκον ἀπὸ τῆς μεγάλης Λαύρας, καὶ τῶν περὶ αὐτὴν ἐπιζητεῖν, ἢ ἀπληκεύειν ἐν αὐτοῖς πειρᾶσθαι, ἀλλὰ μᾶλλον ἐλευθεριάξειν ταύτην τε καὶ τὰ ὑπ' αὐτὴν ἀπὸ τε μιτάτου ἐπιθέσεως, ἢ λογαρικῆς εἰσπράξεως, βαράγγων, ῥῶς, ἢ σαρακηνῶν, ἢ φράγκων, ἢ ἐτέρων τινῶν ἐθνικῶν καὶ ῥωμαίων· δόσεως μονοπροσώπων, ἐξωνήσεως ἀλόγων, καὶ λοιπῆς ἀπάσης ἐπήρειας καὶ ἀγγραφείας τοῦ δημοσίῳ· διὸ παρεγγυόμεθα καὶ πάντας ἐξασφαλιζόμεθα ἀπὸ τε κατὰ καιροὺς σακελλαρίων, γενικῶν καὶ στρατιωτικῶν λογοθετῶν, τῶν ἐπὶ τῆς ἡμετέρας Σακέλλης καὶ τοῦ Βεστιαρίου, Οἰκονόμων τῶν εὐαγῶν οἴκων· τῶν ἐπὶ τῶν οἰκειακῶν, καὶ τῶν βασιλικῶν κουρατουριῶν, εἰδικῶν, γηροτρόφων, τῶν ἐπὶ τοῦ θείου ἡμῶν ταμείου τοῦ φύλακος. Κουρατόρων τοῦ οἴκου τῶν ἐλευθερίῳ καὶ τῶν μαγγάνων οἰκιστικῶν, καὶ τῶν ὑπ' αὐτοὺς ἀνωτέρων λογαριαστῶν, βασιλικῶν, νοταρίων. Ἔτι δὲ δομestikῶν τῶν Σχολῶν, Δουκῶν, κατεπάνω, στρατηγῶν, καὶ τῶν ἀντιπροσωποῦντων αὐτοῖς, ταξιορχῶν, τουρμαρχῶν, μεραρχῶν, χαρτουλαρίων, τοῦτε δρόμου καὶ τῶν θεμάτων, κομητῶν τῆς κόρτης, δομestikῶν τῶν θεμάτων, δρουγγαροκομητῶν, πρωτοκεντάρων, προελευσίμων, καὶ λοιπῶν ταγματικῶν καὶ θεματικῶν ἀρχόντων πρὸς τούτους, κριτῶν, ἐποπτῶν, στρατευτῶν, ἀναγραφῶν βασιλικῶν τῶν εἰς τινεὶς τοῦ δημοσίου ὑπηρεσίας ἀποστελλομένων, συνωναρίων, ὠρειαρίων, τοπατηρητῶν, παραφυλάκων καὶ παντὸς ἐτέρου δούλου, τοῦ δημοσίου μεταχειριζομένου, τοῦ μηδένα τῶν ἀπάντων ἐν οἰωδήποτε χρόνω, καθ' οἶον δῆτινα τρόπον, ἐπ' ἀδείας ἔχειν ἀθετεῖν ἔντινι τὰ δηλωθέντα δύο χρυσόβουλλα, ἢ ἀνατρέπειν ἐπιχειρεῖντι τῶν ἐγγεγραμμένων τούτους, καὶ τοῖς διαφέρουσι προαστείοις τῇ μεγάλῃ Λαύρᾳ τοῦ δόσιου Ἀθανασίου ἐπεμβαίνειν, καὶ κάκωσιν τινα καὶ ἐπήρειαν τούτοις ἐπάγειν, ἢ τούτων ἑκατὸν ἀτελῶν παροίκων καὶ δουλοπαροίκων ἀριθμὸν ἀκροτηριάξειν ἢ ἐλαττοῦν, ἢ τὸν μητροπολίτην Θεσσαλονίκης προνομίον τι πειρᾶσθαι κατὰ τῆς ἀναγεγραμμένης κτάσθαι Μονῆς, ἢ ἐπὶ τινὶ τῶν διαφερόντων αὐτῇ πραγμάτων ἐπικύπτειν καὶ τῆς περὶ αὐτὴν φροντίδος ἀντιποιεῖσθαι μᾶλλον μὲν ὄν καὶ εἰ βουληθεῖεν οἱ τῆς Μητροπόλεως παλαιόν τι σιγίλλιον προσκομίσαι πλέον τι διαγορεῦον, ἀνίσχυρον ἔσται, καὶ ἀβέβαιον καθάπερ ὁ εἰρημένος χρυσόβουλλος λόγος διαθεσμοθετεῖ. Ἐξεῖ δὲ καὶ τὴν ἐφορείαν τῆς ἰοιαύτης Μονῆς ὁ κατὰ τὴν ἡμέραν ἐπὶ τοῦ Κανικλείου, κατὰ τὴν τοῦ Μονομάχου διάταξιν, καὶ οὐδὲ παροχῆς χρεῶν, ἢ ὑποδοχῆς, ἢ κανισκίου τιγὸς τῶν ἀρχόντων ὑποπεσεῖται ἢ δη-

λωθείσα Λαύρα ἢ τὰ ὑπ' αὐτήν, ἢ ἀπλήκτω ὑποβληθήσεται, ἢ μιτάτων ἐπιθέσεως, ἢ λογαρικῆς εἰσπράξει, ἢ δώσει μονοπροσώπων, ἢ ἔξωνήσει ἀλόγων ἢ γεννημάτων ἐκβολῇ καὶ διακομιδῇ, ἢ Κονταράδων ἐσοπλήσει, ἢ ἀγορᾶ ζευγαρίων, ἢ ἐτέρων ζώων, ἢ ἄλλη τινι ἐπηρεΐα ῥηθείση ἢ παρασιωπηθείση, ἢ ἀγγαριὰ ἢ ζημία, ἢ ἄλλω τινὶ βάρει οἰωδήποτε καλουμένῳ ὀνόματι ὡς καὶ ὁ χρυσοβούλλος λόγος τοῦ Μονομάχου δηλοῖ ὡς βεβαίου καὶ ἀσφαλοῦς τυγχάνοντος τοῦ παρόντος ἡμῶν εὐσεβοῦς Χρυσοβούλλου σιγγιλλίου γεγεννημένου κατὰ τὸν Ἰούλιον μῆνα τῆς ἐνεσταῶσης Ἰνδικτιῶνος ἐν ἔτει 6.568 ἐν ᾧ καὶ τὸ ἡμέτερον εὐσεβὲς καὶ θεοπρόβλητον ὑπεσημῆνато Κράτος.

Κωνσταντῖνος ἐν Χριστῷ τῷ θεῷ πιστὸς βασιλεὺς καὶ Αὐτοκράτωρ Ρωμαίων ὁ Δοῦκας.

Περὶ τῶν ἐν τῇ διαθήκῃ τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου ἀναφερομένων δύο χρυσοβούλλων Νικηφόρου τοῦ Φωκᾶ καὶ Ἰωάννου Τζιμισκῆ, ὡς καὶ τοῦ Κωνσταντίνου Πορφυρογεννήτου οὐδὲν εἶπεν, διότι ταῦτα ὁ χρόνος ἐξηφάνισε. Σῶζεται τὸ τοῦ Μονομάχου ἀλώβητον ἐν ᾧ ἡ ὑπογραφή αὐτοῦ δείκνυσι τὸ γενναῖον καὶ ἀτρόμητον τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀνδρός.

Ἡ Μονὴ τῶν Περιστερῶν ποῦ κεῖται ἐμοὶ τυγχάνει ἄγνωστον, ἄλλοις δέδοται ἐξετάσαι. Προστίθημι μόνον ὅτι μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Θεσσαλονίκης διετηρεῖτο αὐτὴ ὡς Μετόχιον τῆς Λαύρας ἐν ᾧ διέμεινον οἱ μοναχοί. Φαίνεται δὲ ὅτι εἶχε Ναὸν περικαλλῆ καὶ θέσιν ἐντὸς τῆς πόλεως ἐπάξιον ὥστε νὰ ἐπισύρη τὰς βλέψεις τῶν κατακτητῶν. Διὸ ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Λαύρας σεσημείωται ὑπὸ χρονογράφου κατὰ τὸ 1760 ὅτι «ἡ Μονὴ αὕτη τῶν Περιστερῶν εἶναι σήμερον Τζαμί ἐν Θεσσαλονίκῃ». Τὴν Μονὴν ταύτην ἀναφέρει ὁ γράψας τὴν ἄλωσιν τῆς πόλεως ταύτης αὐτόπτης ὁ Θεσσαλονικεὺς Ἰωάννης Κληρικὸς καὶ κουβουκλήσιος ὁ Καμινιάτης, καθ' ἣν ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῆς ἀλώσεως μετὰ τοῦ πατρὸς καὶ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ «ἀνήλθομεν, λέγει, ἐν τῷ τείχει σπουδῇ θεόντες κατὰ τινα πρόβολον ἀντικρου Σεβασμίου σηκοῦ τοῦ Προτοκλήτου τῶν Ἀποστόλων Ἀνδρέου» πέντε δὲ ἡμεν κληρικοὶ πάντες, καὶ τῷ τῶν ἀναγνωστῶν διαπρέποντες τάγματι, καὶ μικρὸν αὐτόθι καθησυχάσαμεν». Κατὰ τινα σημείωσιν ἡ Θεσσαλονίκη ἐάλω τὴν κθ'. Μαρτίου τῆς ε'. ἑβδομάδος τῆς τεσσαρακοστῆς, ἡμέραν τετάρτην ὥραν στ'. τοῦ ἔτους 6.938=1430.

Β'. Ἐὰν ἡ Κων/πολις καυχᾶται καὶ τιμᾶται ἐπὶ τῷ πλήθει τῶν δημοσίων Κτιφίων καὶ Ἐδαγῶν Οἴκων ὅτι πρωτεύει, ὁμολογουμένως

τὰ δευτερεῖα φέρει ἡ Θεσσαλονίκη. Μάρτυρες ἀψευδεῖς τῶν λόγων μου τὰ διασωθέντα μὲν μέχρι σήμερον, ἀλλὰ καὶ τὰ ὑπὸ τῶν Ἱστορογράφων ἀναφερόμενα. Ὁ ἐφημέριος Ἰωάννης Καμνιάτης περιγράφων λέγει : «Μοναῖ δὲ μοναχῶν πολλαὶ καὶ συχαί, τό,τε ὑπιάζον τοῦ ὄρους καὶ τὸ τῆς λοιπῆς γῆς ὑποκείμενον κατοικοῦσαι, καὶ τισι τερπνοτάτοις χωρίοις ἐγκαθεζόμενα, καινόν τι χοῦμα τοῖς τε ὀδίταις καὶ αὐτοῖς τοῖς πολίταις πεφύκασι». Καὶ παρακατιῶν «ἕτερον ἐστὶ πεδίον ἀπ' αὐτοῦ τοῦ τείχους τῆς ἐκβολῆς ἀπαρχόμενον, τῇ δεξιᾷ τοῦ ὄρους ἀπτόμενον, τῇ λαῖ δὲ τῇ θαλάσῃ συνομοροῦν, ἀμύθητον κάλλει ταῖς τῶν ὄρωντων ὑποκείμενον ὕψειν' ἐστὶ γὰρ τὸ μὲν αὐτοῦ διάβροχον ὕδασι ὅσον αὐχεῖ τὴν τε πόλιν ἔχειν καὶ τὴν θάλασσαν γείτονα, ἀμπέλοις καὶ δένδροις κατακόμοις καὶ παρτιδεῖσις κατεστεμμένον, οἰκήμασί τε καὶ τισι πλείστοις σεβασμίοις σηκοῖς κεκοσμημένον, ὧν τοὺς πλείονας μοναχῶν ἀγέλαι διείλοντο, πᾶν εἶδος ἀρετῆς ἀσκοῦντες, καὶ Θεῷ μόνῳ ζῶντες πρὸς ὃν ἐπείγονται, καὶ δι' ὃν τὰς πολιτικὰς ταραχὰς λιπόντες' καὶ πρὸς αὐτὸν καὶ μόνον φέρουσαν τρίβον ἀνειλοντο». Ἐντεῦθεν λοιπὸν οὐδόλως παράδοξον ὅτι ἡ Λαύρα μόνον εἶχεν ἐκτὸς τῆς Μονῆς τῶν Περιστερῶν, τὰ ἔξης κτήματα ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης. α') Τὴν Νέαν Μονὴν ἢ τιμὴν προσήρητο τὸ Μονήδιον τὸ εἰς ὄνομα τιμώμενον τῆς ἁγίας Μεγαλομάρτυρος Φωτίδος μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς καὶ δικαίων καὶ προνομίων ὧν ἔχει.

β') Τὴν γυναικεῖαν Μονὴν τῶν ἁγίων Ἀναργύρων, ἧτις, κατὰ τὸν Ἰωάννην Καμνιάτην, πάλαι τοῦ Ἀκροηλλίου κατονομάζετο.

γ') Μετόχιον εἰς ὄνομα τιμώμενον τοῦ Ἁγίου Ἀθανασίου μετὰ τῶν δικαίων αὐτοῦ. δ') Ἐτερον Μετόχιον τῆς Παναγίας καὶ Ζωοποιῦ Τριάδος σὺν τοῖς δικαίοις αὐτοῦ. ε') Ἐτερον τοῦ Ἁγίου Νικολάου. στ') Ἐτερον τοῦ ἁγίου Εὐθυμίου. ζ') Τῶν Εἰσοδίων. η') Τῆς ἁγίας Φωτεινῆς, καὶ εἰς τὰ Περσούρου μετόχιον σὺν πᾶσι τοῖς δικαίοις αὐτοῦ.

Ἐκ τούτων οὐδὲν ἄλλο κατέχει νῦν ἡ Λαύρα, εἰ μὴ τὸ Μετόχιον τῶν Εἰσοδίων φέρον τὴν τῆς Παναγίας ἐπωνυμίαν Περσιώτισσα.

Καὶ περὶ μὲν τῶν εἰρημένων Μονῶν ἦτοι τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων, τῆς Γυναικείας, καὶ τῆς Νέας Μονῆς, μετὰ τοῦ τῆς Ἁγίας Φωτίδος ἐς ἄλλοτε. Ἦδη δὲ μόνον περὶ τῆς ἁγίας Φωτεινῆς καὶ τῆς Περσιώτισσης ὀλίγα εἴπωμεν πρὸς τεράτωσιν τοῦ λόγου. Τὸ Μετόχιον τῆς ἁγίας Φωτεινῆς ἐστὶ βεβαίως τὸ ὅπερ μέχρι σήμερον σώζεται ἐν ὑπογειῷ Βυζαντινὸν παρεκκλησίον κατὰ τὴν ἐνορίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς κυρίας Μπάλιου. Πιθανὸν νὰ ἦναι τοῦτο καὶ τῆς ἁγίας

Φωτίδος, διότι ὡς γνωστὸν αἱ ἅγιοι Φωτεινὴ καὶ Φωτὶς ἀδελφαὶ οὖσαι, μίαν δὲ καὶ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἑορταζόμεναι, καὶ ἐπέφερον σύγγυσιν εἰς τὰ ὀνόματα· μολοῦσι κατὰ ἔγραφέ μοι ὁ γνώσις τῶν τοιούτων ἑλλόγιμος Καθηγητῆς κύριος Π. Ν. Παπαγεωργίου ὑπάρχει ἐκτὸς τῆς πόλεως πρὸς ἀνατολὰς πλησίον τοῦ στρατῶνος ἁγίασμα ἐπ' ὀνόματι τῆς Ἁγίας Φωτίδος.

Περὶ τῆς Περιωτίσεως ἐπειδὴ ἔγραψαν ξένοι τε καὶ ἡμέτεροι ἀπέχω προσθῆναι τι, εἰμὴ μόνον περὶ τοῦ ἐτυμολογικοῦ τῆς λέξεως. Κατὰ τινὰ παράδοσιν σωζομένην παρὰ τοῖς ἀδελφοῖς Λαύρας ἢ Ἰδρουσις τοῦ ἱεροῦ Ναοῦ τούτου ἀνάγεται ἐπὶ τῶν ἡμερῶν τοῦ Αὐτοκράτορος Θεοδοσίου περὶ τὰ 400 μ.Χ. Οὗτος τιμωρηθεὶς διὰ τὴν σφαγὴν τῶν Θεσσαλονικέων ὑπὸ τοῦ ἁγίου Ἀμβροσίου πρὸς ἐξιλέωσιν τοῦ θεοῦ ἵνα κτίσῃ τεσσαράκοντα Ναοὺς ἐν τῇ πόλει ταύτῃ, καὶ τούτων οἰκοδομηθέντων ἐπερίσσευσαν ὕλα· ὅθεν ἐκ τῶν περισσῶν τούτων ὕλῶν ἠκοδομήθη ὁ Ἱερὸς Ναὸς τῆς Παναγίας καὶ ἐκλήθη Περωτίσσα. Κατ' ἄλλην παράδοσιν ἢ εἰκὼν τῆς Παναγίας οὖσα θαυματουργὸς μετέδιδε τὴν χάριν τῆς ἀφθόνης, περισσῶς, καὶ ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν Περωσιώτισσα. Καὶ τελευταῖον ὅτι ἐκλήθη ἐκ τῆς τοποθεσίας «Εἰς τὰ Περωσούρου» ἔνθα ὡς ἀνέφερον εἶχεν ἡ Λαύρα Μετόχιον. Ἐν τούτοις ἂν ἡ Λαύρα εἶχε τόσα κτήματα ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης, οὐκ ὀλίγους ὅμως ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς προσήνεγκε διὰ τὴν Ἐκκλησίαν τῶν Θεσσαλονικέων, καὶ ὧν τὰ ὀνόματα εἰσὶ ταῦτα. Ἰωσήφ 1104. Ἰάκωβος—Ἰγνάτιος 1274. Ἰσαὰκ 1330. Μακάριος 1342. Γρηγόριος Παλαμᾶς 1347, καὶ Μάξιμος 1512 οὕτως σώζεται τὸ ἐξῆς ἔγγραφον.

«Μάξιμος ἔλεψ Θεοῦ Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης ὑπέριμος καὶ πάσης Θετταλίας.

Ἐπειδὴ τῇ τοῦ Θεοῦ χάριτι παραγενόμενος ἐν τῇ σεβασμίᾳ καὶ Ἱερῶ Μεγίστῃ Λαύρα τοῦ ὁσίου καὶ Θεοφόρου Πατρὸς ἡμῶν Ἀθανασίου χάριν ἀποδόσεως εὐγνωμοσύνης ἡγουμενεύοντος τοῦ ὁσιωτάτου ἐν Ἱερομονάχοις Κύρ Νείλου καὶ οὐ τῆς τυχούσης χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἀπολαύσας, δεῖν ἔγνω προσηλῶσαι ἐν τῇ ὀηθείῃ Μονῇ τὰ ὑπ' ἐμοῦ ἐκ βάθρων οἰκοδομηθέντα οἰκήματα ἔνδον τῆς Θεσσαλονικέων πόλεως κατὰ τὸ δυτικὸν μέρος τοῦ ἁγίου μου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, ἅπερ εἰσὶν ἐν ταῖς δυοῖς ἀδλαῖς οἰκήματα ἀνώγαια καὶ κατώγαια τριάκοντα καὶ ἐν, καὶ ἀφιερῶνω ταῦτα εἰς τὸ ἅγιον Μοναστήριον ἐν ᾧ καὶ τὴν ἀρχὴν ἔλαβον τοῦ ἐπαγγέλματος τῆς μοναχικῆς πολιτείας, ἵνα ἔχω ταῦτα ὑπὸ τὴν ἐμὴν ἐξουσίαν ποιεῖν καὶ ἐξοδιάζειν ἐκ τῶν εἰσο-

δημάτων αὐτῶν εἰς τὸ Μοναστήριον εἰς τὰς ἀνάγκας αὐτοῦ καὶ τῆς ἡμετέρας ἀσθενείας, ἐξαιρέτως δὲ διδόναι τῷ Μοναστηρίῳ κατ' ἔτος ἄσπρα χίλια, καὶ μετὰ τὴν ἀποβίωσίν μου ἔστω τὸ ἅγιον Μοναστήριον κληρονόμος εἰς αὐτὰ : Εἰς ἀσφάλειαν ἐξεδόθη τὸ παρὸν κατὰ τὸ ἔτος 7020=1512 Ἰνδικτιῶνος ιε. Κατὰ δὲ τὸ 1515 παραιτηθεὶς ὁ ὄηθεις Μητροπολίτης ἐλθὼν ἀπεβίωσεν ἐν τῇ Μονῇ τῆς Λαύρας, καὶ ἐτάφη ἐν τῇ γῆ τῶν πατέρων».

Σημ. Ἀντιγρ. Ἐν τῷ Κώδικι τοῦ ἀρχείου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας φυλ. 138, εὑρον τὸ δε τὸ ἀφιερωτικὸν πρόσταγμα. «Ἐτερον ἀφιερωτικὸν πρόσταγμα τοῦ ἀοιδίμου Ἀλεξίου Ἀγγέλου τοῦ Καίσαρος. Ἐπεὶ ἀπὸ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἐλεημοσύνης τῶν κραταιῶν καὶ ἁγίων αὐθέντων ἡμῶν καὶ βασιλέων ἔτι δὲ καὶ δι' ὀρκομωτικοῦ προστάγματος τοῦ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου, τοῦ υἱοῦ τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως δεσπότης κυροῦ Θεοδώρου τοῦ Πορφυρογεννήτου εὐεργετήθη πρὸς ἡμᾶς κατὰ λόγον γονικότητος τὸ ἐντὸς τῆς Θεσσαλονίκης μονήδριον, τὸ εἰς ἄνομα τιμώμενον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Φωτίδος, μετὰ πάσης τῆς νομῆς καὶ περιοχῆς αὐτῆς, καὶ δικαίων καὶ προνομίων ὧν ἔχει : Ἐχοντες ἄδειαν τοῦ ποιεῖν ἐπ' αὐτῷ πάντα τὰ δοκοῦντα ἡμῖν, ὡς τέλειοι δεσπότης αὐτοῦ, ἐσῦστερον δὲ πάλιν διὰ περισσοτέρων ἐπικύρωσιν αὐτοῦ εὐεργετήθημεν θείον καὶ προσκνητὸν χρυσόβουλλον λόγον τοῦ κραταιοῦ καὶ ἁγίου ἡμῶν αὐθέντου καὶ βασιλέως κυροῦ Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου βεβαιῶν καὶ ἐπικυρῶν τὴν δι' ὀρκομωτικοῦ προστάγματος περὶληψιν, ὡς ἵνα ἔχη τὸ στέργον, τὸ βέβαιον, καὶ τὸ ἀκλόνητον ἄλλα δὴ καὶ ἐν ταῖς καταστάσεσιν, ἃς ἐποίησα μετὰ τῶν Μουσουλμάνων, προσένεξα καὶ αὐτὸ εἰς πᾶσαν ἐλευθερίαν μετὰ καὶ τῶν ἐτέρων ἡμῶν κτημάτων. Νῦν δὲ ἐφάνη ἡμῖν καλόν, κατὰ τὴν παράδοσιν καὶ ἐξουσίαν ἣν ἔχομεν, καὶ προσενέγκωμεν τὸ τοιοῦτον μονήδριον τῆς ἁγίας μεγαλομάρτυρος Φωτίδος τῇ πανάγῳ καὶ Θεοῦ ἡμῶν Μητρὶ τῇ ὑπεραγίᾳ μου Θεοτόκῳ τῇ καὶ ἐπικεκλημένῃ Νέᾳ Μονῇ καὶ πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ εὐρισκομένους μοναχοὺς, καὶ ἀφιερῶ καὶ παραδίδωμι τούτῳ, μετὰ καὶ πάντων τῶν δικαίων ὧν ἔχει χάριν ψυχικῆς σωτηρίας, τῆς τε ἐμῆς καὶ τῆς μετ' ἐμὲ συνεύνου Καισαρίσσης Ραδοσλάβης τῆς Ἀγγελίνης δι' οὗ καὶ παραδηλοῦμεν διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν παραδοτικοῦ γραμματος, τὸ κατ' οἰκίαν θέλησιν γεγονέναι παρ' ἡμῶν, ἵνα ἀπὸ τε τοῦ νῦν καὶ εἰς τοὺς ἐξῆς ἅπαντας αἰῶνας, κατέχει καὶ δεσπόζει τὸ τοιοῦτον μονήδριον ἢ σεβασμῖα Μονῇ τῆς ὑπεραγίας μου Θεοτόκου, ἀνενοχλήτως

πάντη, ἀναφαιρέτως, ἀκολοβώτως, καὶ ἀναποσπάστως, ποιεῖν τε καὶ πράττειν ἐπ' αὐτὸ εἴτι ἂν καὶ βούληται, ὡς οἰκοῖον αὐτῆς κτήμα· μὴ εὐθροκῶν ποτὲ τῶν καιρῶν παρὰ τινος τὴν ἱανθήτινα διενόχλησιν ἐπὶ τῇ κατοχῇ καὶ νομῇ αὐτοῦ, μήτε ἀπὸ τοῦ μέρους μου ὅλου, μήτε μὴν παρ' ἄλλου τινὸς προσώπου, κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ χρυσοβούλλου καὶ ὀρκομωτικοῦ προστάγματος τῶν κραταίων καὶ ἁγίων ἀνθεντῶν ἡμῶν καὶ βασιλέων, καὶ κατὰ τὴν περίληψιν τοῦ παρόντος ἡμῶν παρδοτικοῦ γραμματος τοῦ γεγονότος, ἐπιδοθέντος, τῇ καὶ πολλαχῶς δηλωθείσῃ σεβασμῖα βασιλικῇ καὶ Πατριαρχικῇ Μονῇ τῇ ἐπικεκλημένη Νέα Μονῇ καὶ πρὸς τοὺς ἐν αὐτῇ μοναχοὺς δι' ἀσφάλειαν· μηνὶ Δεκεμβρίῳ Ἰνδικτ. ιγ.

Ἄλέξιος Ἄγγελος ὁ Καίσαρ. (Σημ. Κώδικος τὸ ὁ Καίσαρ ἐστὶ διὰ πρασίνου χρώματι ς. Ἦν δὲ ὁ Καίσαρ οὗτος ἐπὶ τῶν ἡμερῶν Μανουὴλ τοῦ Παλαιολόγου βασιλέως Ρωμαίων ὃς ἐβασίλευσε μέχρι τοῦ γυνῆ ἢ ιθ' ἔτους. Εἶτα οἱ υἱοὶ αὐτοῦ Ἰωάννης καὶ Κωνσταντῖνος, καὶ ἡχημαλωτίσθη ἡ πόλις ὑπὸ τῶν Τούρκων ὁμοίως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἄνωθεν Θεοδώρου δεσπότης τῆς Θεσσαλονίκης ἔγινεν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Ἄνδρόνικος καὶ ἐπώλησεν αὐτὴν εἰς τοὺς Βενετζάνους καὶ ἐκ τούτων ἔλαβον αὐτὴν οἱ Τούρκοι· λάθως γράφει τις ἐν τῷ γραμματι τούτῳ τὸν ἄνωθεν Καίσαρα Ἄλέξιον).

ΣΠΥΡΙΔΩΝ ΛΑΥΡΙΩΤΗΣ ὁ ἱατρός